Kingdom of Thailand

☞ EDICT OF GOVERNMENT ☜

In order to promote public education and public safety, equal justice for all, a better informed citizenry, the rule of law, world trade and world peace, this legal document is hereby made available on a noncommercial basis, as it is the right of all humans to know and speak the laws that govern them.

TCPS 88-2546 (2003) (Thai): TAPHON-THAI

BLANK PAGE

BRUTUM FULMEN
IGNORANTIA JURIS NON EXCUSAT
PROTECTED BY COPYRIGHT

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
ตะโพนไทย

๑. ขอบข่าย

๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมเฉพาะตะโพนไทยที่ทำจากไม้และหนังสัตว์ชนิดที่เหมาะสม ไม่ครอบคลุมถึงเครื่องดนตรีประเภทกลองที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น ตะโพนมอญ ตะโพนจำลองที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นของประดับตกแต่งหรือเป็นของที่ระลึก

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

๒.๑ ตะโพนไทย หมายถึง เครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องตีชนิดหนึ่ง ทำจากไม้ที่มีความแข็งแรง ทนทาน และหนังสัตว์เป็นหลัก โดยคัดเลือกไม้ที่เป็นชนิดและอายุที่เหมาะสม นำมากลึงและคว้าน ผึ่งให้แห้ง ขัดผิวให้เรียบทั้งด้านนอกและด้านใน ขึ้นหน้าตะโพนด้วยหนังสัตว์โดยใช้หนังเรียดเป็นสายโยงเร่งเสียง ทายางรักบริเวณกึ่งกลางหน้าและขอบตะโพนทั้ง ๒ ด้าน พันรัดอก ทำหูหิ้ว นำหุ่นตะโพนที่ขึ้นหน้าเรียบร้อยแล้วมาประกอบกับเท้าตะโพนซึ่งทำจากไม้ที่มีความแข็งแรง ทนทาน เป็นฐานรองรับหุ่นตะโพน นำไปทดสอบคุณภาพเสียงเพื่อให้ได้เสียงมาตรฐานตามที่ต้องการ สามารถนำไปบรรเลงในวงดนตรีไทยประเภทต่าง ๆ และบรรเลงตามโอกาสต่าง ๆ ได้จริง ดังรูปที่ ๑

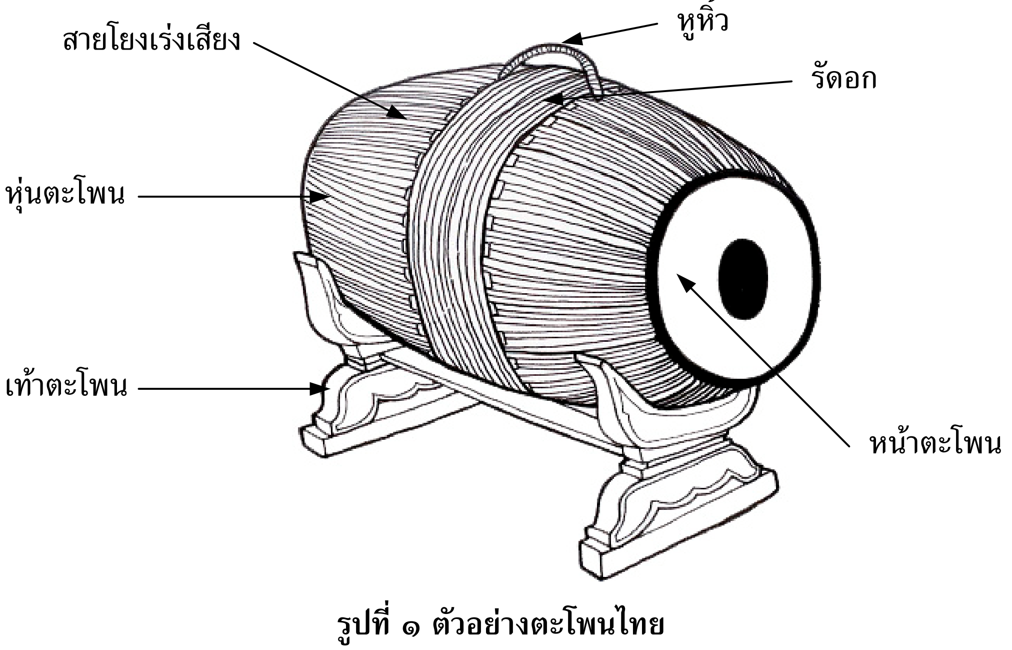

รูปที่ ๑ ตัวอย่างตะโพนไทย
(ข้อ ๒.๑)

๓. คุณลักษณะที่ต้องการ

๓.๑ ลักษณะทั่วไป

๓.๑.๑ หุ่นตะโพน

ต้องทำจากไม้ชนิดที่เหมาะสม มีหน้าสำหรับตี ๒ หน้า มีลักษณะเป็นทรงกระบอก ตรงกลางป่องเล็กน้อย ด้านในกลวง เนื้อไม้ที่ใช้ทำตะโพนต้องเรียบ ไม่ปรากฏข้อบกพร่อง เช่น รอยร้าว รอยแตก ร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง

๓.๑.๒ การประกอบ

รอยต่อต้องประณีต ไม่มีรอยแตกร้าวหรือตำหนิที่เกิดจากการประกอบ เมื่อประกอบแล้ววัสดุต้องติดแน่น คงทน

๓.๑.๓ หนัง

หนังทั้ง ๒ หน้าของตะโพนต้องทำจากหนังสัตว์ชนิดเดียวกันที่เหมาะสม สะอาด ไม่เน่า หรือส่งกลิ่นเหม็น

๓.๑.๔ เท้าตะโพน

เท้าตะโพนทั้ง ๒ ข้างต้องทำจากไม้ชนิดเดียวกันที่มีอายุที่เหมาะสม ส่วนบนโค้งตามลักษณะของหน้าตะโพน ส่วนล่างที่เป็นฐานขัดเรียบแนบไปกับพื้น ระหว่างเท้าทั้ง ๒ ข้างมีแกนไม้ซึ่งมีห่วงสำหรับผูกหุ่นตะโพนให้ยึดติดและแนบกับเท้าตะโพนทั้ง ๒ ข้าง เนื้อไม้ที่ใช้ทำเท้าตะโพนต้องเรียบ ไม่ปรากฏข้อบกพร่อง เช่น รอยร้าว รอยแตก ร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง

๓.๒ การทาสี (ถ้ามี)

ต้องเรียบ สม่ำเสมอ เมื่อลูบผลิตภัณฑ์แล้วสีต้องไม่หลุดติดมือ

๓.๓ การขัดมันหุ่นตะโพน

ต้องเรียบ สม่ำเสมอ

๓.๔ การขัดมันและการเคลือบเงาเท้าตะโพน (ถ้ามี)

ต้องเรียบ สม่ำเสมอ ไม่เป็นเม็ด เป็นตุ่ม เป็นคราบ กรอบ แตก หรือหลุดลอก กรณีที่มีการแกะสลัก ลงรักปิดทองต้องเป็นลวดลายที่เหมาะสม ประณีต สวยงาม

๓.๕ การใช้งาน

เมื่อตีตะโพนที่ถ่วงเสียงแล้ว ต้องประดิษฐ์เสียงลักษณะต่างๆ ครบถ้วน มีระดับและปริมาณเสียงที่เหมาะสมและสัมพันธ์กันทั้ง ๒ หน้า

เมื่อตรวจสอบโดยวิธีให้คะแนนตามข้อ ๗.๑ แล้ว ต้องได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละลักษณะจากผู้ตรวจสอบทุกคนไม่น้อยกว่า ๓ คะแนน และไม่มีลักษณะใดได้ ๑ คะแนน จากผู้ตรวจสอบคนใดคนหนึ่ง

๔. การบรรจุ

๔.๑ หากมีการบรรจุ ให้บรรจุตะโพนไทยในภาชนะบรรจุที่สะอาด แห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับตะโพนไทยได้

๕. เครื่องหมายและฉลาก

๕.๑ ที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุตะโพนไทยทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

(๑) ชื่อผลิตภัณฑ์

(๒) ขนาดหรือมิติ

(๓) เดือน ปีที่ทำ

(๔) ข้อแนะนำในการใช้และการดูแลรักษา

(๕) ชื่อผู้ทำ หรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน

ในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๖. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

๖.๑ รุ่น ในที่นี้ หมายถึง ตะโพนไทยทำโดยกรรมวิธีเดียวกัน ที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน

๖.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้

๖.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบการบรรจุและเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๑ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๔. และข้อ ๕. จึงจะถือว่าตะโพนไทยรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๖.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป การทาสี การขัดมันหุ่นตะโพน การขัดมันและการเคลือบเงาเท้าตะโพน และการใช้งาน ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการทดสอบตามข้อ ๖.๒.๑ แล้ว จำนวน ๑ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๑ ถึงข้อ ๓.๕ จึงจะถือว่าตะโพนไทยรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๖.๓ เกณฑ์ตัดสิน

ตัวอย่างตะโพนไทย ต้องเป็นไปตามข้อ ๖.๒.๑ และ ๖.๒.๒ ทุกข้อ จึงจะถือว่าตะโพนไทยรุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

๗. การทดสอบ

๗.๑ การทดสอบลักษณะทั่วไป การทาสี การขัดมันหุ่นตะโพน การขัดมันและการเคลือบเงาเท้าตะโพน และการใช้งาน

๗.๑.๑ ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้ที่มีความชำนาญในการตรวจสอบตะโพนอย่างน้อย ๕ คน แต่ละคนจะแยกกันตรวจและให้คะแนนโดยอิสระ

๗.๑.๒ หลักเกณฑ์การให้คะแนน ให้เป็นไปตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ หลักเกณฑ์การให้คะแนน

(ข้อ ๗.๑.๒)

ลักษณะที่ตรวจสอบ	เกณฑ์ที่กำหนด	ระดับการตัดสิน (คะแนน)			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
ลักษณะทั่วไป	หุ่นตะโพน ต้องทำจากไม้ชนิดที่เหมาะสม มีหน้าสำหรับตี ๒ หน้า มีลักษณะเป็นทรงกระบอก ตรงกลางป่องเล็กน้อย ด้านในกลวง เนื้อไม้ที่ใช้ทำตะโพนต้องเรียบ ไม่ปรากฏข้อบกพร่อง เช่น รอยร้าว รอยแตก ร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง	๔	๓	๒	๑
	การประกอบ รอยต่อต้องประณีต ไม่มีรอยแตกร้าวหรือตำหนิที่เกิดจากการประกอบ เมื่อประกอบแล้ววัสดุต้องติดแน่น คงทน	๔	๓	๒	๑
ลักษณะทั่วไป (ต่อ)	หนัง หนังทั้ง ๒ หน้าของตะโพนต้องทำจากหนังสัตว์ชนิดเดียวกันที่เหมาะสม สะอาด ไม่เน่า หรือส่งกลิ่นเหม็น	๔	๓	๒	๑
	เท้าตะโพน เท้าตะโพนทั้ง ๒ ข้างต้องทำจากไม้ชนิดเดียวกันที่มีอายุที่เหมาะสม ส่วนบนโค้งตามลักษณะของหน้าตะโพน ส่วนล่างที่เป็นฐานขัดเรียบแนบไปกับพื้น ระหว่างเท้าทั้ง ๒ ข้างมีแกนไม้ซึ่งมีห่วงสำหรับผูกหุ่นตะโพนให้ยึดติดและแนบกับเท้าตะโพนทั้ง ๒ ข้าง เนื้อไม้ที่ใช้ทำเท้าตะโพนต้องเรียบ ไม่ปรากฏข้อบกพร่อง เช่น รอยร้าว รอยแตก ร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง	๔	๓	๒	๑
การทาสี (ถ้ามี)	ต้องเรียบ สม่ำเสมอ เมื่อลูบผลิตภัณฑ์แล้วสีต้องไม่หลุดติดมือ	๔	๓	๒	๑

ตารางที่ ๑ หลักเกณฑ์การให้คะแนน (ต่อ)

(ข้อ ๗.๑.๒)

ลักษณะที่ตรวจสอบ	เกณฑ์ที่กำหนด	ระดับการตัดสิน (คะแนน)			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
การขัดมันหุ่นตะโพน	ต้องเรียบ สม่ำเสมอ	๔	๓	๒	๑
การขัดมันและการเคลือบเงาเท้าตะโพน (ถ้ามี)	ต้องเรียบ สม่ำเสมอ ไม่เป็นเม็ด เป็นตุ่ม เป็นคราบ กรอบแตก หรือหลุดลอก กรณีที่มีการแกะสลัก ลงรักปิดทองต้องเป็นลวดลายที่เหมาะสม ประณีต สวยงาม	๔	๓	๒	๑
การใช้งาน	เมื่อตีตะโพนที่ถ่วงเสียงแล้ว ต้องประดิษฐ์เสียงลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วน มีระดับและปริมาณเสียงที่เหมาะสม และสัมพันธ์กันทั้ง ๒ หน้า	๔	๓	๒	๑

๗.๒ การทดสอบการบรรจุและเครื่องหมายและฉลาก

ให้ตรวจพินิจ